

In dit nummer:

1. Editoriaal	blz. 3
2. Bezoekersreglement in de rijksarchieven	4
3. Mededelingen en kort nieuws	10
4. Nabeschouwingen bij de cursus familiekunde in Geel	12
5. Begraven in Weelde (2)	13
6. Uitnodiging Algemene Vergadering	17
7. Agenda	18
8. Nuttige adressen	19

VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE
REGIONALE AFDELING KEMPEN VZW –
Nationaal nummer: 877340650
Rekeningnummer 880-2179571-28

Driemaandelijks Tijdschrift
Verantwoordelijke Uitgever:
Vic Bertels, Thierry de Renesselaan 1, 2390 Malle

Afgifte Kantoor : 2390 Malle

De Kempische Genealoog is een uitgave van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Kempen en verschijnt in maart, juni, september en december. Gelieve artikels, advertenties, aankondigingen van activiteiten, ... in te leveren voor de 10de van de maand waarin het blad verschijnt bij:

Frans Renaerts, St.-Jozeflaan 8, 2400 Mol
frans.renaerts@busmail.net

of bij één van de andere bestuursleden.

Gelieve alle correspondentie voor VVF-Kempen te zenden naar:

Frans Renaerts, St.-Jozeflaan 8, 2400 Mol
frans.renaerts@busmail.net

Studiezaal: Kasteel de Renesse
Lierselei 30, B-2390 Oostmalle

Website: <http://www.vvf-kempen.be>

Bestuursleden:

Voorzitter:

Eugeen van Autenboer Oude Vaartstraat 64, 2300 Turnhout 014/41.46.51

Ondervoorzitter:

Marc Van den Cloot Salphensebaan 24, 2390 Malle 03/312.26.54
marc.vandencloot@telenet.be

Secretaris:

Frans Renaerts Sint-Jozeflaan 78, 2400 Mol 014/81.48.27
frans.renaerts@busmail.net

Penningmeester :

Vic Bertels Thierry de Renesselaan 1, 2390 Malle 03/312.29.89
vic.bertels@belgacom.net

Bestuursleden :

Mariette Backs Wandelweg 4, 2980 Halle-Zoersel 03/383.26.16
Mariette_Backs@hotmail.com

Ludo Dierckx Steenovenstraat 43, 2340 Beerse 014/61.21.65
ludo.dierckx@skynet.be

Gerard Keysers Berkenlaan 8, 2275 Poederlee 014/88.22.84
gerardus.keysers@telenet.be

Andre Sannen Achterbos 208, 2400 Mol 014/31.93.26
andre.sannen@scarlet.be

Herman Van De Leur Schorvoortstraat 117, 2300 Turnhout 014/41.67.46

Johan Van Steen Berkenlaan 22, 2380 Ravels 0474/83.72.30
johan.vansteen@telenet.be

Andre Van Steenberghe Pastorijstraat 19, 2275 Wechelderzande 03/383.38.69
avsteenb@pandora.be

“Als woorden botsen, ontstaan nieuwe initiatieven”

Een tijdschrift als de Kempische Genealoog vullen, loopt niet altijd van een leien dakje. De beperkingen die wij onszelf opleggen inzake inhoud en een te beperkt aantal mensen die kopij aanleveren, zorgde ervoor dat we de afgelopen jaren geregeld een gebrek hadden aan publiceerbare artikels. Dat dit voor enige frustratie zorgde bij de samensteller(s), is begrijpelijk. In het bestuur werd dan ook besloten om een redactie samen te stellen die voortaan in gezamenlijk overleg de samenstelling van de Kempische Genealoog zal verzorgen. Dit nummer –de laatste editie van 2006– is het eerste nummer dat door deze redactie is gemaakt. We hopen dat de inhoud jullie aanspreekt en misschien inspireert om zelf eens in de pen te kruipen.

En wat hebben we voor je in dit nummer in petto? Een nieuw kalenderjaar is ook een nieuw werkingsjaar voor de vzw. Eén van de eerste activiteiten van onze vzw in het nieuwe jaar is onze algemene vergadering. Meer info verderop in dit nummer. Door een foutje is het grootste deel van het artikel rond het digitaal fotograferen in de rijksarchieven in onze vorige editie weg gevallen. Je kan echter in dit nummer het artikel integraal terug vinden. Verder lees je het vervolg van het artikel van Johan “Begraven in Weelde” en hebben we natuurlijk de gebruikelijke items zoals de agenda.

En in 2007? Naast de gebruikelijke artikels, die allerlei gegevens, documenten of gebeurtenissen in verband met de genealogie omvatten, willen we ook regelmatig kwartierstaten publiceren van bekende of minder bekende personen. Daarnaast, aanvullend op de informatie op onze website www.vvf-kempen.be, willen we in dit tijdschrift allerlei mededelingen en nieuwsberichten opnemen van activiteiten van zowel onze als andere VVF-afdelingen. Tevens willen we in de toekomst onze layout aantrekkelijker maken door onze artikels te illustreren met foto's van documenten of evenementen die door de vereniging ingericht worden.

In naam van het ganse bestuur wensen wij al onze leden prettige eindejaarsfeesten en een hoopvol en gelukkig 2007!

De redactie

BEZOEKERSREGLEMENT IN DE RIJKSARCHIEVEN

Sedert 20 juni 2006 is in alle Rijksarchieven in België een nieuw bezoekersreglement van kracht. Daar rond ontstond nogal wat commotie, vooral in verband met de beperkingen die werden ingevoerd voor het nemen van foto's. Intussen heeft Rijksarchivaris Karel Velle in overleg met de VVF een en ander aangepast. Om onaangename verrassingen te vermijden is het noodzakelijk dat elke genealoog dit document vooraf eens doorneemt.

Het **Bezoekersreglement** kan gedownload worden in PDF-formaat (te openen met Acrobat Reader dat ook gratis op het internet te vinden is) van de officiële website van het Algemeen Rijksarchief: <http://arch.arch.be> of het wat moderner ogende www.arch.be. Behalve het eigenlijke bezoekersreglement kan je ook het bestand **Richtlijn in verband met het zelf uitvoeren van fotografische opnamen** downloaden. Uiteraard ligt het reglement ook in elk Rijksarchief in gedrukte vorm ter beschikking van de bezoekers. Bij de balie ligt een documentatiemap met aanvullende informatie ter inzage. De folders in de displays zijn gratis.

Er zijn verschillende wijzigingen aangebracht aan het reglement om enerzijds de veiligheid van de archiefstukken te vrijwaren en anderzijds om een klantvriendelijk(er) beleid te voeren. We geven hier niet de volledige tekst weer en beperken ons tot belangrijke wijzigingen in verband met de inschrijving en het (digitaal) fotograferen.

Toegangskaat: deze is steeds vereist, persoonlijk en mag niet worden doorgegeven. Verlies meldt u onmiddellijk in het Rijksarchief waar ze werd uitgegeven. Alleen daar kan men u voor 5 € een duplicaat afleveren. U kan kiezen tussen een jaar- en een weekkaart. De **jaarkaart** (20 €) geeft gedurende één jaar toegang tot alle Belgische Rijksarchieven (namen en adressen in een speciale folder) te rekenen vanaf de dag van inschrijving. Scholieren en studenten aan universiteit of hogeschool (zonder leeftijdsgrens) krijgen 50% reductie. De **weekkaart** (5 €) is zeven opeenvolgende kalenderdagen geldig, doch enkel in het Rijksarchief waar zij is uitgereikt. Personen die ambtshalve archieven moeten inkijken, hebben eventueel gedurende één dag gratis toegang; maar deze dagregeling geldt dus niet voor genealogen.

Openingstijden: De leeszaal zijn doorlopend open van dinsdag tot vrijdag van 8u30 tot 16u30 en op zaterdag van 8u30 tot 12u en van 13 tot 16u. Op maandag zijn alle leeszaal gesloten. In juli en augustus zijn ze gesloten op maandag en zaterdag en tijdens de middagpauze van 12u tot 13 u. Deze openingstijden zijn ook het hele jaar door van toepassing in de bibliotheek van het Algemeen Rijksarchief.

Informeer steeds vooraf telefonisch of via internet of het archief open is. Geregeld zijn er lokale sluitingsdagen voor de inventarisatie en controle van de collecties.

Wat mag je meenemen ? Enkel schrijfgerei, los schrijfpapier, fiches, een laptop zonder tas en een fototoestel. Een schrijfblok en eigen aantekeningen zijn enkel toegelaten indien u bereid bent om ze bij het verlaten van de leeszaal te tonen aan de balie. Medewerkers mogen ook vragen uw laptop te openen. Voor het opbergen van deze en andere persoonlijke bezittingen (portemonnee, brillendoos, ...) is bij de balie een **plastic tas** beschikbaar, die u bij uw vertrek weer inlevert. Alle andere bezittingen laat u in de vestiaire en de kluisjes achter: jas, paraplu, handtas, tas, draagtas van de laptop, handscanner, leespen, flits, belichtingsapparatuur, audioapparatuur met koptelefoon, voedsel en drank en verder alles wat het archief, kan beschadigen: schaar, papiermes, lijm, correctievloeistof, markeerstift, nietmachine, perforator, puntenslijper, e.d.

Een statief is slechts toegestaan indien het geen enkele schade aan de documenten of de leestafel kan veroorzaken en geen andere lezers stoort. Het binnenbrengen van eigen archiefstukken is niet toegestaan. Indien een boek onmisbaar is voor uw onderzoek, moet u dit bij de balie melden en het tonen bij het buitengaan.

Registratie en aanmelding: bij uw eerste bezoek meldt u zich aan bij de balie. Daar krijgt u een korte introductie, een exemplaar van het bezoekersreglement, uitleg i.v.m. de evacuatie bij alarm en toont men u de documentatiemap voor de bezoekers. Bij uw **registratie** moet u een geldig legitimatiebewijs voorleggen: een identiteitskaart voor Belgen, een paspoort voor buitenlanders. Er wordt een digitale pasfoto genomen. Vervolgens krijgt u een **toegangskaat** en een **registratieformulier** waarop u uw persoonlijke gegevens invult. Uw privacy wordt gegarandeerd. Indien u reeds een geldige toegangskaat van een ander (Belgisch) Rijksarchief hebt, moet u zich enkel laten registreren.

Bij elk volgend bezoek meldt u zich met uw toegangskaat aan bij de balie, waar men u inlogt in **Archeion** en uw toegangskaat bewaart tot u vertrekt. U mag de kaart niet zelf terugnemen. Vervolgens schrijft u in het **leeszaalregister** uw naam en kaartnummer (de Rijksarchiefcode en een volgnummer) en plaatst u uw handtekening. Dit geldt ook voor de lezers die uitsluitend de duplicaatcollecties of de bibliotheek raadplegen.

Het onderzoek: u dient uw onderzoek **zelf** uit te voeren. De medewerk(st)ers kunnen u enkel de weg wijzen. U mag steeds een beroep op hen doen. Eventueel verwijzen zij u door naar een archivaris. Indien u uw onderzoek niet zelf wenst uit te voeren, kan u dit tegen betaling van kosten laten doen door het archiefpersoneel (vraag de tarievenlijst).

Heel wat archiefmateriaal is in **zelfbediening** beschikbaar: digitale bestanden, microfilms en microfiches, fotokopieën, toegangen, indices en andere nadere toegangen, boeken en tijdschriften en kaartenbakken. Na gebruik plaatst u alles terug op zijn oorspronkelijke plaats en in de juiste volgorde. Niets mag de leeszaal verlaten en er wordt niets uitgeleend.

De belangrijkste verzameling in zelfbediening is de **microfilmcollectie**. De medewerk(st)er legt uit hoe u de toestellen moet bedienen. U dient omzichtig om te gaan met de apparatuur: de lamp niet onnodig laten branden, voorzichtig aan de focusring draaien bij het scherpstellen, de films traag doorspoelen en druk op de glasplaatjes vermijden. Signaleer defecte toestellen of beschadigde of slecht opgerolde films bij de balie. Om te vermijden dat films in een verkeerde doos terechtkomen, mag u slechts **één** microfilm tegelijk raadplegen. Op de plaats van het microfilmdoosjes plaats u de dummy die bij uw leestoestel ligt. Na terugplaatsing van de film in de microfilmkast neemt u de dummy terug mee naar uw toestel.

Beperkingen in de raadpleging: mogelijk kan u niet alle in het Rijksarchief berustende archiefdocumenten inzien. Niet raadpleegbare archiefnummers zijn in de toegangen aangeduid en zijn geblokkeerd in Archeion. Indien een bepaald archiefnummer niet toegankelijk is, neem dan contact op met de balie want soms kan u ontheffing krijgen.

Volgende categorieën archieven zijn niet of onder bepaalde voorwaarden raadpleegbaar:

- *Stukken waarvoor een duplicaat beschikbaar is:* verwittig de balie als het duplicaat onleesbaar is, men zal naar een oplossing zoeken.
- *Stukken in slechte staat:* indien onherstelbare schade wordt gevreesd is ontheffing uitgesloten.
- *Archieven die persoonsgegevens bevatten:* geregeld door een bijzonder reglement.
- *Particuliere archieven waarvoor in de overeenkomst van bewaargeving een beperkende beschikking is opgenomen:* raadpleging enkel met toelating van de bewaargever.
- *Niet-geinventariseerde archieven of bestanden die in bewerking zijn of worden verfilmd of gedigitaliseerd:* uitsluitend met de toestemming van het diensthoofd raadpleegbaar.

Aanvragen van (originele) archiefstukken: in een speciale folder wordt uitgelegd hoe u aan archiefonderzoek begint. Centraal in het zoekstelsel is de toegang, waarin u

de aan te vragen archiefnummers opzoekt. Er zijn twee manieren om stukken aan te vragen:

a) In de Rijksarchieven waar aanvragen via de **aanvraagterminal van Archeion** gebeurt, geeft u uw bezoekersnummer, het nummer van de toegang en het archiefnummer in. Bij uw eerste aanvraag krijgt u hulp van een medewerk(st)er.

b) In Rijksarchieven waar Archeion nog niet of slechts gedeeltelijk operationeel is, gebeurt dit door middel van een **aanvraagformulier**. U vult op de twee luiken uw naam, het bestand en het archiefnummer in en u geeft het briefje af aan de balie. Per formulier kan u slechts één inventarisnummer opgeven, tenzij de nummers op elkaar volgen. Per keer kunnen niet meer dan vijf nummers worden aangevraagd. Het maximum dat u op één dag kan aanvragen is 25 archiefnummers. Met toelating van het diensthoofd kan van deze regel worden afgeweken. Vraag nooit meer stukken aan dan wat u op één dag kan afwerken. Pas als u een archiefnummer bij de balie hebt ingeleverd, krijgt u het volgende.

Reserveren: u kan aan de balie of per brief, mail of telefoon archief reserveren voor een bezoek op **zaterdag**. Het verzoek moet echter ten laatste op vrijdag om 13u bij de balie toekomen. Om er zeker van te zijn dat de stukken klaarliggen neemt u zelf vóór vrijdag 16u telefonisch contact op met de balie. Wie zijn aanvraag per mail deed, ontvangt een bericht zodra de gevraagde nummers klaarliggen. Reserveren voor een andere dag dan zaterdag is niet mogelijk. U kan wel een archiefnummer dat u niet kon afwerken, voor de volgende dag in bewaring geven bij de balie. Deze mogelijkheid is beperkt tot opeenvolgende openingsdagen en eindigt op zaterdag. Op maandag gaan alle gereserveerde stukken terug naar het depot.

Uithalen van archiefstukken: ze worden uitgehaald op **vaste uren:** om 8u45, 9u30, 10u30, 11u30, 13u15, 14u15 en 15u30. Indien mogelijk wordt uw eerste aanvraag van de dag meteen in behandeling genomen. De stukken worden zo snel mogelijk uit het depot gehaald. Dit zal nooit meer dan een kwartier duren.

Raadpleging: de raadpleging van originelen gebeurt uitsluitend in de documentenleeszaal of aan de leestafels die daarvoor zijn voorbehouden. Archief mag de leeszaal nooit zonder toelating van de medewerk(st)er verlaten. Om vermenging van stukken te verhinderen, mag op uw leestafel slechts één nummer tegelijk aanwezig zijn. Onmiddellijk na de raadpleging geeft u het in zijn oorspronkelijke staat en met dezelfde interne ordening (zelfs als die blijkbaar ontbreekt) aan de balie terug. Stukken worden met grote zorg – zonder persen of plooiën – in hun map of doos teruggeplaatst. Archiefdozen nooit op de grond plaatsen.

U moet uiteraard zorgvuldig met de stukken omspringen. Het is niet toegestaan bladen te vouwen of te kreuken, op archiefstukken te leunen, het blad voor de notities op het archiefstuk te leggen, er aantekeningen op te maken of erop te

calqueren. Gebonden archieven mogen enkel op een door ter beschikking gestelde lezenaar of archiefkussen geraadpleegd worden. Meld beschadigingen of verkeerd opgeborgen archiefstukken dadelijk aan de balie.

Het is erg belangrijk voor het behoud van de stukken direct contact met de handen te vermijden. Laat handen nooit op het archiefstuk rusten. Om de tekst te volgen legt u een blanco vel papier of een vloeipapier onder uw hand. De bladzijden omslaan met een bevochtigde vinger is uiteraard verboden. Bij de raadpleging van vervuilde of kwetsbare archieven (perkamenten banden, charters, kaarten, plattegronden, tekeningen, foto's, ...) moet u regelmatig de handen wassen. Wanneer u foto's en negatieven of zeer waardevolle archieven raadpleegt, zal de medewerk(st)er u een paar zuivere katoenen handschoenen geven, die u nadien teruggeeft.

Aan de leestafels voorbehouden voor de raadpleging van originelen, is het gebruik van potlood verplicht. Deze zijn beschikbaar bij de balie en geeft u nadien terug. Ze mogen uitsluitend op de potloodscherper bij de balie worden aangescherpt. In de ruimten voor de raadpleging van duplicaten, boeken en tijdschriften zijn pennen en balpennen toegelaten.

Reproducties: De voorwaarden en tarieven van toepassing voor reproducties vindt u in het *Ministerieel besluit* van 23 maart 2005 (zie verder), beschikbaar bij de balie. Voor alle soorten reproducties van documenten – zowel deze die door het Rijksarchief als deze die door de lezer zelf worden uitgevoerd – gelden dezelfde beperkende voorwaarden zoals hieronder opgesomd voor de fotografische opnamen.

Alle reproducties zijn uitsluitend bestemd voor **privé-gebruik**. Voor een publicatie of voor commerciële doeleinden zijn gebruiksrechten conform het officiële tarief verschuldigd.

Microfilmbeelden kopieert u zelf met de reader-printer. Indien een medewerk(st)er dat voor u moet doen, wordt dit als een schriftelijke bestelling beschouwd. Voor het bestellen van reproducties die door het personeel moeten worden uitgevoerd, wendt u zich tot de balie. Daar kan u ook digitale kleurencans of opnamen door een professioneel fotograaf bestellen.

Originelen worden door het personeel gescand met een speciale documentscanner. De scanning gebeurt in grijswaarden en de prijs is dezelfde als deze van een fotokopie. De restricties die bij fotokopiëring noodzakelijk waren, zijn weggefallen zodat haast alle documenten gescand kunnen worden.

Deze reproducties kunnen **digitaal** of onder de vorm van een **afdruk** worden geleverd. Indien u de digitale vorm verkiest, wordt het gescande document naar een server gestuurd, waar u het via internet kan ophalen met het gekregen URL-adres en paswoord. Indien u een afdruk op papier (zoals een fotokopie) wenst, drukt u die zelf af op een PC in de leeszaal.

Afdrukken op papier met de reader-printer en van scans met de printer in de leeszaal betaalt u met de Xafax-betaalkaart. Op te sturen digitale reproducties moet u contant betalen.

Omdat steeds meer genealogen willen gebruik maken van een **digitaal fotoestel** heeft de Rijksarchivaris de oorspronkelijke versie van het reglement aangepast. Wegens het belang daarvan geven we hieronder de **volledige tekst** van deze voor ons belangrijke richtlijn.

HET ZELF UITVOEREN VAN FOTOGRAFISCHE OPNAMEN

De voorwaarden voor alle vormen van reproductie zijn opgenomen in het Ministerieel Besluit van 23 maart 2005 tot vaststelling van de tarieven voor prestaties geleverd door het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (Belgisch Staatsblad, 15 april 2005, p. 16491-16497), gewijzigd op 27 september 2005 (Belgisch Staatsblad, 21 oktober 2005, p. 45045), hierna vermeld als het Tarief.

Welke archiefdocumenten mag u fotograferen?

- Documenten die openbaar zijn en waarvoor u toelating tot inzage én reproductie heeft gekregen.
- Documenten waarvan de eigendom niet bij het Rijksarchief berust maar waarvoor u de schriftelijke toestemming tot reproductie van de eigenaar (bewaargever) kan voorleggen.
- Documenten waarop geen auteursrechten rusten.
- Documenten houdende persoonsgegevens waarvoor u van de bevoegde overheid de schriftelijke toelating tot reproductie heeft gekregen.
- Documenten die geen betekenisvol onderdeel uitmaken van een archiefbestand (banden, delen, series, deelbestanden) (art. 4, 2de lid van het 'Tarief').

Hoe mag u fotograferen?

- Het te fotograferen document moet steeds op de tafel, op de boekensteun of het leeskussen liggen. Het document mag tijdens de opname geen schade ondervinden.
- Het te fotograferen document mag niet groter zijn dan het tafelloppervlak.
- Het gebruik van flitslicht en van bijkomende belichting (filmlamp b.v.) is verboden.

- Er mag geen enkel contact zijn tussen het document en het gebruikte toestel of andere hulpmiddelen. Het gebruik van scanapparatuur (leespen, hand- en andere scanner) is niet toegelaten.
- Een statief is enkel toegelaten indien het gebruik ervan geen schade toebrengt aan de documenten noch aan de werktafel.

Waar mag u fotograferen?

- Fotograferen met eigen toestel is enkel toegelaten op de werktafel in de studiezaal.

Wanneer mag u fotograferen?

- Nadat u deze richtlijnen heeft gelezen en de verklaring betreffende het zelf uitvoeren van fotografische opnamen heeft ingevuld en ondertekend en aan de leeszaalmedewerk(st)er heeft overhandigd.

Welk gebruik mag u van de opnamen maken?

- Het gebruik van opnamen **voor privé-doeleinden** is vrij. Privé-gebruik houdt in dat de opnamen en het recht om deze te gebruiken op geen enkele wijze verspreid, meegedeeld of overgedragen kunnen worden aan derden.
- In geval van reproductie bestemd voor publicaties of commerciële toepassingen dient het 'Tarief' te worden toegepast.

Bron: website Algemeen Rijksarchief (www.arch.be).

Veel succes,

Marc Van den Cloot

MEDEDELINGEN EN KORT NIEUWS

- Onze oproep voor allerlei documentatie, bidprentjes, doodsbrieven, kwartierstaten en ander genealogisch materiaal blijft natuurlijk geldig. Indien je over dubbels beschikt of meent dat je de VVF Afd. Kempen zou kunnen plezieren met andere gegevens, contacteer dan één van onze bestuursleden.
- Wij doen nogal wat inspanningen om onze bibliotheek uit te breiden. In volgend nummer publiceren wij onze aanwinsten over 2006. Op onze website www.vvf-kempen.be vind je een overzicht van wat wij aan documentatie bezitten. Daar onze bibliotheek het laatste jaar sterk uitgebreid werd, zijn wij

ook verplicht geweest onze opslagruimte uit te breiden met bijkomende kasten. Dank aan onze secretaris voor het maken van deze kasten.

- Ons grote project, de bewerking van de parochieregisters van St. Pieter te Turnhout, is gestart! De eerste boeken zijn bewerkt en/of gefotografeerd. Wij houden U op de hoogte van het verdere verloop.
- Wij namen deel aan de “familiale genealogische dag” in Etten-Leur (Nederland) Dank zij een goede samenwerking met de werkgroep van Noord-West Brabant beschikken wij ook over heel wat gegevens uit die regio.
- Andre Van Steenbergen nam de taak op zich van assistent-boekhouder van de Nationale VVF en SVVF. Vic Bertels werd benoemd als bestuurder bij SVVF. Wij wensen hen beiden veel succes toe in hun nieuwe functies.
- Einde van het jaar betekent ook hernieuwing lidmaatschap. Wie nog niet hernieuwd heeft, kan nog altijd €32 storten op rekening 000-0927382-62 van VVF Antwerpen. U krijgt dan ook volgend jaar Vlaamse Stam en onze Kempische Genealoog.
- VVF-Kempen neemt ook dit jaar deel aan de genealogische contactdag van de Heemkring “De Linde” in Olen. Deze dag gaat door op 18 februari 2007 van 10 tot 17 uur in het “Boekelheem” in O.L.Vrouw Olen
- Schenkingen: Onderstaande milde schenkers droegen bij aan onze bibliotheek of andere verzamelingen:
  - Een deelneemster aan onze cursus in Geel: “Zo was Lichtaart” (HK Kasterlee-Lichtaart-Tielen);
  - Ivo TIEBOS, Oevel: kwartierstaat familie Tiebos;
  - Josepha Karel Maria CUYPERS, Geel: kwartierstaat Victor Cuypers en Maria Vermeulen;
  - Marleen SEGERS, Lommel : 50 bidprentjes;
  - Frans COOYMANS, Mol : 40 rouwbrieven;
  - Marie Jeanne HAPERS, Mol : 13 rouwbrieven;
  - Leen GEUDENS , Wortel : bidprentjes;
  - Andre Van Steenbergen, Marc Van den Cloot en Vic Bertels : rouwbrieven en bidprentjes.

Hartelijk dank aan de schenkers.

TWEE VOORDRACHTEN

Woensdag 7 maart om 19.00 uur:

Hoe maken we met al die genealogische gegevens die we verzameld hebben een mooie familiegeschiedenis geïllustreerd met foto's? Hoe brengen we die geschiedenis in boekvorm? Wat kost het drukken van een boek? En nog veel andere antwoorden op je vragen.

Woensdag 4 april om 19.00 uur:

Hoe kunnen we nu ons boek zelf inbinden? Elke genealoog die een beetje handig is kan zelf zijn boekenpers bouwen. Hiermee kan je je familiegeschiedenis dan tot een mooi boek inbinden, voor jezelf en voor je familieleden. Dit alles wordt je haarfijn uitgelegd door onze secretaris Frans Renaerts.

Locatie: Kasteel de Renesse te Oostmalle.

Deze voordrachten zijn gratis (niet-leden betalen 1,25 €). Voor de goede orde werden we graag van je deelneming in kennis gesteld. Liefst op het e-mailadres: frans.renaerts@busmail.net

NABESCHOUWINGEN BIJ DE CURSUS "Familiekunde " IN GEEL

Onze cursus "familiekunde voor beginners" in Geel kende een groot succes. Liefst 47 cursisten schreven zich in voor het volgen van de 6 lessen die hun op weg moeten helpen om de sluiers op hun voorouders te kunnen lichten. Waar wij oorspronkelijk het aantal van 30 deelnemers voorzien hadden, werd dit merkkelijk overschreden. Na ruggespraak met het stadsarchief Geel meenden wij dat de voorgestelde "Iris" zaal voldoende ruimte bood om al de inschrijvers op te vangen.

Wij wensen hier uitdrukkelijk een dankwoord te richten aan de medewerkers van het Stadsarchief in Geel, in het bijzonder aan stadsarchivaris Gonnie Leysen en Greet Bens, medewerkster van het archief. Zij zorgden o.a. voor een ruime bekendheid van het inrichten van de cursus. Zij waren tevens zeer behulpzaam de avonden dat de cursussen plaatsvonden met de drankbedeling en overhandigen van allerlei documentatiemateriaal en het ter beschikking stellen van een beamer. Voor ons was dit een fantastische steun.

Waren er bij de eerste les nog enkele achterblijvers, vanaf de tweede les en volgende waren er minimaal 40 personen aanwezig. De interesse van de cursisten was blijkbaar erg groot gezien ook de belangstelling die getoond werd voor onze publicaties. Omdat de groep zo omvangrijk was, zijn wij verplicht geweest om het bezoek aan het nationaal VVF-centrum in Merksem over twee dagen te spreiden, naar keuze van de deelnemers. De eerste dag kwamen 14 deelnemers opdagen, de tweede dag waren we met 20. Deze opkomst was ook voor ons een opsteker.

Als coördinator van deze cursus wil ik alle deelnemers bedanken voor hun deelname. Tevens een woord van dank aan onze lesgevers die elk op hun terrein een duidelijk inzicht gaven in hun specifieke materie.

Wij zijn er nochtans van overtuigd dat alles niet perfect was en wij vragen dan ook de mening van de cursisten. Wij willen een oproep doen aan al de deelnemers van de cursus in Geel om hun evaluatie van het gebeuren aan ons over te maken. Veranderingen, verbeteringen, bijkomende info, timing, aantal lessen, manier van lesgeven,... alles mag aan bod komen. Uw suggesties zullen in dank aanvaard worden en kunnen gestuurd worden aan het volgende adres: Vic Bertels, Thierry de Renesselaan, 1 2390 Malle ; vic.bertels@belgacom.net

BEGRAVEN IN WEELDE 2

Vervolg van Kempische Genealoog, jaargang 18 nr. 3 blz 7 en volgende:

Ook in Weelde hanteerde men ongeveer dezelfde opsplitsing. Alhoewel uit de rekeningen niet kon uitgemaakt worden waar het lijk precies in de kerk geplaatst werd, waren er toch wezenlijke verschillen die zich vooral uitte in prijsverschillen. Het grootste gros kreeg een begrafenis 3de klas. Een enkeling kreeg een begrafenis 2de klas en een selecte gezelschap een 1ste klas begrafenis. Opmerkelijk zijn de 4de klas begrafeningen. Voor het uitbreken van de eerste wereldoorlog zie je er nauwelijks twee de revue passeren. Tijdens en na W.O.I steeg het aantal 4de klas begrafeningen echter spectaculair. Waarschijnlijk was dit alles een gevolg van de verarming van de bevolking van Weelde. Door de installatie van een elektrische versperring (de zogenaamde dodendraad) door de Duitsers werd Ravels, Weelde en Poppel afgesloten van de rest van België. Ook de grens met Nederland was gesloten. Weelde was dus als het ware een eiland tussen Nederland en de rest van België. Met de versperring viel alle handelsverkeer met Turnhout zo goed als stil. Voor de meeste mensen betekende dit geen inkomsten want men kon bijvoorbeeld hun overschotten niet gaan verkopen op de eier- en botermarkt in Turnhout.

Een 5de klas begrafenis komt niet voor in Weelde wat doet vermoeden dat men in Weelde een andere indeling gebruikte dan beschreven door pastoor Van den Eynde in zijn manuaal. Dit blijkt ook als we het lijkdienstenregistertje vergelijken met de begraafboeken van de parochie St.-Michiel. Op basis van deze gegevens denk ik dat de indeling als volgt was:

1ste klas koorlijk

In regel werd deze lijkdienst om 11u gehouden maar in vele gevallen werd ze om 10u gehouden. We lezen dan zoals bij de begrafenis van gemeenteraadslid Joannes Baptist Vloemans iets in de trant van “...*alhier overleden den 20 september 1917 begraven den 22 september 1917 om 10 uren volgens tarief van 11 uren...*”. Deze lijkdiensten waren weggelegd voor kerkelijke en wereldlijke hoogwaardigheidbekleders en de bemiddelde burger zoals bijvoorbeeld de pastoor, de secretaris van de gemeente, de burgemeester, schepenen, ... en hun echtgenotes en kinderen. Natuurlijk hing dit wel af van het vermogen van de familie want meestal was dergelijke lijkdienst 2 tot 3 maal duurder dan een “normale” 3de of 4de klas begrafenis. Om nogmaals het voorbeeld van Joannes Baptist Vloemans aan te halen: de familie moest 687,50 frs ophoesten. De 4de klas begrafenis van Anna Elisabeth Van Rillaer koste 4 maanden later “slechts” 181,13 frs en de 3de klas begrafenis van Maria Cornelia Dickens in mei 1918 251,13 frs. Grootste kostenpost was de aankoop van was en kaarsen. In geval van Jan Baptist Vloemans was dit 548 frs of bijna 80% van de totale kost van de lijkdienst. Voor die prijs had je dan wel overal licht, kaarsen aan al de altaren, aan alle heiligen en op de kronen,... Er brandden bij de lijkdienst zoveel kaarsen dat je er met gemak het lijk had mee kunnen cremen! Ik moet er wel even bij vermelden dat tijdens “den grooten oorlog” het was voor de kaarsen ontzettend duur was geworden. Zo lezen we bij de begrafenis van Jozef Corneel Hendrickx op 8 april 1916: “*Ter oorzake van den oorlogstijd en de duurte wordt het was 4frs per pond...*”

Een voorbeeldje van voor WO I:

Lijkdienst van Jufvrouw De Bondt Mechtildis Josephina geboren te Weelde den 30 december 1834 alhier overleden 7 april 1908 begraven den 10 april volgens tarief van 11 uren (Koorlijk)

1. Mr. Pastoor, rechten, mis, vigilien(4frs), laudes enz.	36,00
2. Twee assistenten met elk eene mis ieder 12frs	24,00
3. Kerk recht	12,00
4. Koster recht 10, Organist mis 5, vigilien 1, laudes 1,	17,00
5. Luiden	7,50
6. Grafmaker	6,00
7, 8 en 9. Zangers 6, Misdienaars 3, helper 3	12,00
10. Gebruik van het zwart en het hangen(2frs)	12,00
11. Zes en vijftig 6/10 pond was, alle pyramiden,heiligen, bougies H.Hart Isidorus en kronen	178,80
13. Drij honderd beeldekens van 5frs twee honderd van 8frs twee honderd doodsbriefen	46,00
	frs 351,30

De helft van het was voor Mr Pastoor is 28 3/10 pond.

1ste klas

Blijkbaar waren niet alle 1ste klas lijkdiensten per definitie ook koorlijken. Een 1ste klas lijkdienst werd gehouden om 9u. De vigiliën en de laudes werden niet meer gehouden. De twee assistenten die ieder een mis hielden worden vervangen door de onderpastoor die één mis deed. Verder werd en nog wat beknipt op de hoeveelheid was en je had al vlug de helft bespaard:

Lijkdienst van Moonen Joannes Cornelius echtgenoot van De Bie Maria Elisabeth geboren te Weelde 8 februari 1872 aldaar overleden den 30 mei 1914 begraven 2 juni 1914 om 9 uren 1ste klas

1 tot 9 volgens gewoonte mis van Mr Onderpastoor	42,13
10. Zes en dertig pond was, pyramide, altaars, alle heiligen, bougies H.Hart	109,45
11. Drij honderd beeldekens van 5%	15,00
	frs 166,58

De helft van het was voor Mr Pastoor is 18 pond.

Alle gesneuvelden kregen een 1ste klas lijkdienst. Onder de lijkdiensten ook hier die van gemeenteraadsleden. Ik vermoed dat dit een soort erebegravenis was voor de gewone man die door zijn verdiensten voor de gemeenschap een speciale lijkdienst kreeg die voor de familie min of meer betaalbaar was.

2ste klas

De 2de klas begravenis is moeilijk te rijmen met de voorgaande categorie. Je zou verwachten dat een lijkdienst van een categorie lager minstens op hetzelfde tijdstip of vroeger zou beginnen. Niet dus! De 2de klas lijkdienst werd in regel om 10u gehouden.

Lijkdienst van De Bondt Louis geboren te Turnhout den 14 juni 1871 gestorven te Weelde den 11 november 1901. Begraven den 14 november 1901 om 10 uren.

1. Mr. Pastoor, rechten, laudes, mis enz.	24,00
2. Twee assistenten met mis elk 10frs	20,00
3. Kerk rechten en baarkleed	9,26
4, 5 en 6. Organist (mis 3 Laudes 1) 4fr. Koster 6 fr Luiden 5frs	15,00
7. Grafmaker	2,00
8 en 9. Zangers (2fr) Misdienaars en helper 3frs	5,00
10. Negen en veertig pond 2/10 was, pyramide langs hoogaltaar, Bougies H.Hart en Isidorus	151,00
11. Drij honderd beeldekens van 6frs twee honderd van zeven fr onkosten 0,50fr	32,50
	frs 258,76

De helft van het was voor Mr Pastoor is 24 pond 7/10.

Ik denk dat je de 2de klas lijkdienst beter met de lijkdiensten voor koorlijken kunt vergelijken. Ten opzichte van die categorie zie je weinig verschil. Enkel de vigiliën zijn gesneuveld, een beetje minder was en je was al vlug 1/3 beterkoop af. Deze lijkdiensten waren vooral in zwang bij de gegoede burger en de echtgenotes van koorlijken.

3de klas

De 3de klas begrafenis was tot voor WO I de populairste begrafenis. Het was met andere woorden de begrafenis voor Jan met de pet. Ze lijkt in vele opzichten op die van de 1ste klas. Alle pracht en praal werd tot een minimum herleid. De 2 assistenten met mis werden vervangen door de onderpastoor die één mis bracht tijdens de lijkdienst. Ook de rechten (kerk, koster en pastoor) en kosten (grafmaker, zangers, ...) waren lager dan bij voorgaande. Door nog verder te besparen op de hoeveelheid was kreeg je een lijkdienst die bijna 3 keer goedkoper was dan een 2de klas lijkdienst.

Lijkdienst van Van Hees Adrianus(Meer) overleden 10 december 1896 begraven 12 december. Geboren te Weelde 4 mei 1820

1. Mijnheer Pastoor: Rechten, Mis en Uithaling	14,00
2. Mijnheer Onderpastoor, Rechten, gelezen mis onder den lijkdienst	6,00
3. Kerken rechten en gebruik van het baarkleed	4,63
4. Koster en organist, rechten	4,50
5. Zangers	1,00
6. Grafmaker	1,50
7. Voor het luiden	1,00
8. Misdienaars	0,50
9. Zestien pond en 1/2 was aan 3frs per pond	49,50
10. Honderd beeldekenen aan 5frs en 0,50 voor onkosten	5,50
Totaal frs:	88,13

4de klas

Een 4de klas lijkdienst werd eveneens om 9u gehouden. Voor WO I kennen we maar een paar 4de klas lijkdiensten, waaronder deze:

Lijkdienst van De Laat Ivo. Geboren te Weelde den 14 mei 1822 overleden den 14 november 1902. Gezonken den 15 november. Lijkdienst 17 november.

1. Mr. Pastoor Mis 3frs begrafenis 2fr zinking 2frs	7,00
2. Mr Onderpastoor	1,00
3. Kerk en baarkleed	1,63
4. Koster recht 1frs zinking 1fr	2,00
5. Grafmaker	1,50
7. Negen keersen van 1/2 pond	13,50
	<u>26,63</u>

De helft van het was voor Mr Pastoor is 2 1/10 pond.

Het is duidelijk dat de 4de klas lijkdienst 2 keer niets mocht kosten. In plaats van de bergen was die je bij de vorige categorieën zag, zie je hier nog maar een schamele 9 kaarsen! De onderpastoor strijkt enkel nog zijn rechten op zonder ook effectief iets te presteren. Er waren zelfs lijkdiensten waar dit bedrag nog te veel was voor de familie om te dragen:

Lijkdienst van Wilmsen Petrus echtgenoot van Cabanier Maria Anna geboren te Weelde 3 september 1846 overleden alhier 4 april 1912 Zinking 6 april Lijkdienst 16 april.

De lijkdienst was om 9 uren zonder onkosten namens Mr Pastoor.

Het zijn beide ook nog bijzondere gevallen. Beide overledenen werden nl. gezonken. Indien men een vermoeden had dat de overledene een besmettelijke ziekte had of als het lijk reeds in verre staat van ontbinding was, dan werd het lijk vlug begraven en werd er nadien een lijkdienst gehouden (dus zonder dat er een lijk in de kerk stond). Vanaf 1915 zie je het aantal 4de klas begrafenis en enorm toenemen. De oorlog zorgde er voor dat onder andere was schaars werd. Zoals eerder al aangehaald lezen we inderdaad op 5 april 1916 dat *“Ter oorzake van den oorlogstijd en de duurte wordt het was 4frs per pond de bougies...”* Voordien koste een pond slechts 3 frs. op het einde van de oorlog steeg de prijs zelfs tot 10 frs. Door deze verslechterde economische toestand –Weelde was afgesloten van zowel België (de dodendraad) als Nederland (grens gesloten)– verarmde de bevolking snel. Men leefde dus wel in Weelde maar men werd meestal niet begraven in weelde...

Johan Van Steen

**UITNODIGING AAN ALLE LEDEN VOOR DE JAARLIJKSE
ALGEMENE VERGADERING VAN DE
VVF AFDELING KEMPEN vzw**

PLAATS: HEEMLOKAAL LAAKDALSE WERKGROEP VOOR GESCHIEDENIS
Klein Vorst–Meerlaar (Laakdal)
GEELSEBAAN 24 2430 LAAKDAL

DATUM : zaterdag 27 januari 2007 om 14.30 UUR

AGENDA:

1. ondertekening aanwezigheidslijst
2. vaststellen geldigheid vergadering
3. ontslagen en benoemingen
4. goedkeuring verslag van de alg. vergadering van 21 januari 2006
5. financieel verslag 2006
6. begroting 2007
7. goedkeuring jaarverslag 2006
8. bespreking activiteiten 2007

Na de vergadering brengen de geïnteresseerden een bezoek aan het klompenmuseum met ter plaatse een demonstratie van het klompen maken.

Hoe bereik je Klein Vorst: vanuit Geel de weg n° 174 nemen richting Diest via Winkelomheide. Eenmaal de E313 voorbij aan de afrit 24, doorrijden tot aan het volgende rondpunt waar je links de 141 volgt richting Klein Vorst (Meerlaar). Ben je vlak voor de Sint-Niklaaskerk van Klein-Vorst dan bevindt het lokaal zich links op ca 50 m.

AGENDA

Noteer alvast in uw agenda:

JANUARI 2007

---

3 januari   **Wat?**   Genealogische dag
                  Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
                  Wanneer?   van 15 tot 22u
                  Wie?   VVF-Kempen

27 januari   **Wat?**   Algemene jaarvergadering
                  Waar?   Geelsebaan 24, Klein-Vorst (Meerlaar) Laakdal
                  Wanneer?   14.30u
                  Wie?   VVF-Kempen

FEBRUARI 2007

---

7 februari   **Wat?**   Genealogische dag
                  Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
                  Wanneer?   van 15 tot 22u
                  Wie?   VVF-Kempen

18 februari   **Wat?**   Genealogische contactdag
                  Waar?   Boekelheem O.L.Vrouw Olen
                  Wanneer?   van 10 tot 17u
                  Wie?   Heemkring "De Linde" Olen

MAART 2007

---

7 maart   **Wat?**   Genealogische dag
                  Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
                  Wanneer?   van 15 tot 22u
                  Wie?   VVF-Kempen

7 maart   **Wat?**   Voordracht "Hoe maak ik een familiegeschiedenis"
                  Waar?   Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
                  Wanneer?   19 u
                  Wie?   VVF-Kempen

APRIL 2007

---

4 april   **Wat?**   Genealogische dag
                  Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
                  Wanneer?   van 15 tot 22u
                  Wie?   VVF-Kempen

4 april   **Wat?**   Voordracht "Hoe mijn familiegeschiedenis inbinden"
Waar?   Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
Wanneer?   19 uur
Wie?   VVF-Kempen

MEI 2007

---

2 mei   **Wat?**   Genealogische dag
Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
Wanneer?   van 15 tot 22u
Wie?   VVF-Kempen

JUNI 2007

---

6 juni   **Wat?**   Genealogische dag
Waar?   kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Oostmalle
Wanneer?   van 15 tot 22u
Wie?   VVF-Kempen

Voor al deze activiteiten:

Contact: Frans Renaerts, St.-Jozeflaan 78, 2400 Mol, 014/81.48.27
frans.renaerts@busmail.net
<http://www.vvf-kempen.be>

NUTTIGE ADRESSEN

Rijksarchief Antwerpen	D.Verstraeteplaats 5, 2018 Antwerpen	03/236.73.00
Rijksarchief Beveren	Kruibekesteeweg 39 B.1, 9120 Beveren	03/750.29.77
Rijksarchief Brussel	Ruisbroekstraat 2-10, 1000 Brussel	02/513.76.80
Stadsarchief Antwerpen	Venusstraat 11, 2000 Antwerpen	03/206.94.11
Gemeentearchief Dessel	Gemeentehuis, 2480 Dessel	014/38.99.26
Gemeentearchief Duffel	Gemeentestraat 21, 2570 Duffel	015/30.72.10
Stadsarchief Geel	Werft 30, 2440 Geel	014/57.08.16
Stadsarchief Herentals	Augustijnenlaan 1, 2200 Herentals	014/21.28.00
Stadsarchief Hoogstraten	Vrijheid 149, 2320 Hoogstraten	03/340.19.60
Gemeentearchief Kalmthout	Barreelstraat 14, 2920 Kalmthout	03/620.22.19
Stadsarchief Lier	Kard.Mercierplein 6, 2500 Lier	03/480.11.96
Stadsarchief Mechelen	Varkensstraat 6, 2800 Mechelen	015/20.43.46
Gemeentearchief Mol	Molenhoekstraat 2, 2400 Mol	014/33.09.70
Stadsarchief Turnhout	Grote Markt 1, 2300 Turnhout	014/44.33.98
Archief Abdij Bornem	Kloosterstraat 71, 2880 Bornem	03/889.08.11
Archief Abdij Postel	Abdijlaan 16, 2400 Mol-Postel	014/37.81.21
Archief Abdij Tongerlo	Abdijstraat 40, 2260 Tongerlo	014/53.99.00
Archief Abdij Westmalle	Antwerpsesteenweg 496, 2390 Malle	03/312.92.00